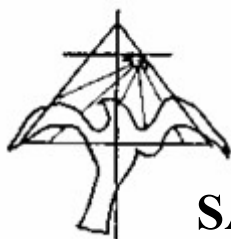

5

květen
2007

Košířský farní list

Květen

SANCTA MARIA, ORA PRO NOBIS!

V májových pobožnostech je pravidelně zastoupena modlitba litaní k Panně Marii, která se vyskytuje v různých formách a variacích, jak se objevují v bohaté modlitební praxi nejen u nás, ale i v jiných zemích katolické tradice s pestrou a mnohotvárnou mariánskou úctou.

Zřejmě nejpůvodnější a nejzákladnější budou v této oblasti Loretánské litanie. Panna Marie se tu vzývá 50 názvy, vzatými z Písma a z Otců. Řecké slovo litanie znamená prosbu. V liturgii se tak začalo říkat modlitbám, ve kterých je stálý dialog mezi tím, kdo se předmodlívá, a lidem, který odpovídá. Na Západě se užívaly hlavně při procesích. Proto slovo „litanía“ značí často procesí. Původně to byly prosby k Bohu za potřeby lidu. Na Východě se užívají už ve 3. století. Později se jich užívá ke cti svatých.

Litanie mariánské se vyvinuly rozvinutím tří proseb, které jsou na počátku litaní ke všem svatým: svatá Maria, svatá Boží Rodičko, Panno panen. Jakýsi druh mariánských litaní se vyskytuje už v 8. století ve Španělsku. V Benátsku se zpívaly od r. 1280 dlouhé litanie při procesích s obrazem Panny Marie (Nicopeia, byzantského stylu), opakovalo se stále „svatá Maria“, a přitom se rozvíjely další tituly a obrazy mariánské.

V 16. století bylo mnoho druhů takových litaní. V Loretě se zpívaly každý den v týdnu jiné R. 1601 však zakázal Klement VIII. skládání nových, k užívání v kostele pak schválil jenom litanie všech svatých a z mariánských jednu formu z těch, které se zpívaly v Loretě, ve které byly převážně tituly vzaté z Písma. Římská kongregace obřadů zakázala, aby se k nim bez schválení přidávaly prosby nové. Jen pět nových se tu časem dostalo. Po slavném prohlášení dvou dogmat se přidalo „Královno bez poskvrny dědičného hříchu počatá“ a později „Královno na nebe vzatá“. Za první světové války vznikla prosba „Královno míru“. Lev XIII. zavedl „Královno svatého růžence“ a „Matko dobré rady“, Jan Pavel II. zavedl invokaci „Královno rodin“. Je tedy všech proseb 50. V našich krajích se loretánské litanie často zpívají, zvláště při májových pobožnostech, na zlidovělý nápěv Křížkovského.

Některé invokace těchto litaní mohou vypadat podivně nebo nesrozumitelně. Potřebné vysvětlení těchto problematictějších proseb a titulů Panny Marie můžeme najít v bohaté literatuře nebo je můžeme zachytit v májových promluvách, kde se někdy objasňují.

Všimněme si jedné takové zvláštní prosby s oslovením:

„VĚŽI Z KOSTI SLONOVÉ“.

Tento výraz nacházíme ve starozákonní knize Píseň písní :

Něco podobného pak můžeme najít v knize Žalmů:

„**Tvé hrdlo je jak věž ze slonoviny**“ (Vlp 7,5)

„Celé tvé roucho myrhou, aloe, kasií voní,

z paláců zdobených **slonovou kostí**

hra strun zní pro radost tobě. (Ž 45,9)

Panna Maria je nejen pevnou věží, ale i krásnou a vzácnou věží.

Ani my, lidé třetího tisíciletí, nejsme jiní než dávní lidé. I my tak jako oni chceme co nejvzácnější a nejdrahocennější věci. Z dějin Izraele víme, že jejich nejmoudřejší a nejbohatší král Šalamoun sháněl ten nejvzácnější materiál na výzdobu chrámu, ale i svého paláce a svého trůnu. Ten hýřil ozdobami ze slonoviny, které byly umělecky zhotovené.

Slonovinu prodávali jako drahocenný materiál. Ozdoby z ní svědčily o vznešenosti a kráse budov. Slonovina je však symbol pevnosti.

Je to nádherné přirovnání pro Pannu Marii. Věž ze slonové kosti!

Maria! Ty jsi naše nejkrásnější a nejvzácnější Věž. Přehodnotila jsi však naše hmotné hodnoty. Z královského Davidova rodu jsi nám dala slíbeného potomka podle Boží smlouvy.

Ty sama jsi Věž Davidova. Ozdobou tvé věže jsou tvé úžasné ctnosti, které neporovnatelně převyšují drahocennost ozdob a výrobky ze slonoviny.

Tvá panenská pokora je základem věže života.

Tvá čistota září jako světelný maják na paláci stvořeného světa. Zdaleka se třpytí, přitahuje a volá: „Pojďte, děti, já jsem Matka krásného milování!“

Tvá spoluúčast na našem vykoupení v tmavnoucím slunci na Kalvárii je jako skvělý rubín na sněhobílém poli čistoty, který dosvědčuje: „V bolesti jsem vás porodila. Jste drazí mému srdci!“

Tvá mateřská starost o lidi, kterou jsi ukázala v Káně při nedostatku vína na svatbě... Tvůj tichý ústup do ústraní, když tě tvůj Boží Syn vyhlásil za matku všech, co plní vůli Otce!...To vše svědčí, že jsi do své lásky k Synu zahrнула i nás. Máme se od tebe mnohému učit a za mnohé děkovat!

Tvůj život ční mezi námi jako vysoká věž, ale věž, která je z nejdrahocennějšího materiálu, jaký si nelze koupit ani zasloužit. Je možné ho jen obdivovat a v naději a poníženosti na něj čekat. Měřítkem tvé výšky je láska, která zasáhla Boha a přiblížila ho k nám. Tou samou silou lásky dokážeš vynést k Bohu i nás, ubohé hříšníky.

Slituj se nad nám, Věži vzácná, slituj se a pomoz i nám alespoň trochu se změnit na živou a krásnou lásku, podobné tobě, Věži z kosti slonové!

P.L.

Použitá literatura: Bible, ČBS 1995
M. Liptovská Krátke úvahy o Loretánských litaniích, Spolok sv. Vojtecha, Trnava 1994.
T. Špidlík, Prameny světla, Řím 1981.

Liturgický kalendář

1. úterý	Sv. Josefa, Dělníka
2. středa	Památka sv. Atanáše, biskupa a učitele církve
Svátek Přenesení ostatků sv. Norberta, biskupa
3. čtvrtek	Svátek sv. Filipa a Jakuba, apoštolů
4. pátek	První pátek v měsíci
5. sobota	První sobota v měsíci
6.	5. NEDĚLE VELIKONOČNÍ
8. úterý	Panny Marie, Prostřednice všech milostí
12. sobota	Svátek Výročí posvěcení katedrály
13.	6. NEDĚLE VELIKONOČNÍ
14. pondělí	Svátek sv. Matěje, apoštola
16. středa	POUTNÍ SLAVNOST SV. JANA NEPOMUCKÉHO,
kněze a mučedníka, hlavního patrona Čech
17. čtvrtek	Slavnost NANEBEVSTOUPENÍ PÁNĚ
doporučený svátek
18. pátek	Sv. Jana I., papeže a mučedníka
20.	7. NEDĚLE VELIKONOČNÍ
21. pondělí	Sv. Kryštofa Magallanese, kněze, a druhů, mučedníků
22. úterý	Sv. Rity z Cascie, řeholnice
24. čtvrtek	Sv. Heřmana Josefa, kněze premonstráta
25. pátek	Sv. Řehoře VII., papeže
Sv. Marie Magdalény de' Pazzi, panny
26. sobota	Památka sv. Filipa Neriho, kněze
27. neděle	Slavnost SESLÁNÍ DUCHA SVATÉHO
30. středa	Sv. Zdislavy

Oznámení

- ✓ **Poutní slavnost v kostele sv. Jana Nepomuckého bude ve středu 16. května v 17.30 hod.** Proto v tuto dobu nebude sloužena pravidelná mše sv. v kostele Nejsvětější Trojice. Všichni farníci i poutníci z celého světa jsou zváni na poutní slavení eucharistie a radostné agapé na rozkvetlé louce před kostelem.
- ✓ **Biblická katecheze o životě Pána Ježíše ve světle evangelií pokračuje v sobotu 5. a 19. května v 18.15 hod. ve farním sále.**
- ✓ **Poslední díl filmu o životě sv. Pavla, apoštola bude promítán v sobotu 12. května po večerních bohoslužbách v 18.15 hod. ve farním sále.**

- ✓ **Farní výprava do cisterciáckého kláštera Tišnov a do Velké Bíteše a Lomnice se zámekem a naučnou stezkou J. Cimrmana se uskuteční v sobotu 26. května.** Odjezd autobusem bude v 7.00 hod. od kostela sv. Jana Nepomuckého. Zájemci se mohou zapsat v sakristiích košířských kostelů.

Druhé Boží přikázání zní: „Nevezmeš jména Božího nadarmo!“

V letech bolševické nadvlády jsem často služebně cestoval na různá místa na Slovensku. Při návratu z jedné cesty přistoupila ke mně do kupé paní se dvěma dětmi, odhadem asi tak pěti až sedmiletými. Děti se chvíli bavily vyhlídkou z okna, později se začaly vzájemně pošťuchovat, jak už to u dětí bývá. Jejich matka však nebyla příliš trpělivá a stále je napomínala, aby byly potichu. To by nebylo nic pozoruhodného, ovšem zvláštní byl způsob, jakým to dělala. Ta paní totiž každé svoje oslovení či okřiknutí dětí začínala vzýváním Božích osob a Svaté rodiny, ve stylu: „Jéžiš“ dej už té Marušce pokoj, ať pořád neječí, nebo „Šmarjá Józef“ Pepičku, nedávej ty nohy na to sedadlo, popř „BóžeBóže“ já se z vás zblázním. V tomto duchu se nesl její výchovný rozhovor s dětmi téměř nepřetržitě po celou dobu od jejich vstupu do kupé na nádraží v Žilině.

Když to nebralo konce, oslovil jsem tu dobrou ženu konstatováním, že musí asi být velice nábožná, když děti stále oslovuje naznačeným způsobem. Paní se zarazila, ale podezření z nábožnosti brskně odmítla s tím, že ona je uvědomělá komunistka a s Bohem nechce mít nic společného. Na moji námitku, proč tedy nepoužívá jména jí bližší, např Lenin, Marx nebo Fidel, rozpačitě odvětila, že to by se asi nehodilo. Otázal jsem se jí ještě, jestli podobným způsobem hovoří i v zaměstnání (věděl jsem totiž, že je to sekretářka jednoho okresního tajemníka kompartaje, ale ona nemohla vědět, že já to vím). Na to už mi neodpověděla, pouze odsekla, že jsem „ňákej moc chytřej“, a abych se radši staral sám o sebe. Potom asi za půl hodiny vlak zastavil na ostravském nádraží, soudružka sekretářka byla doma a s dětmi vystoupila. Fakt ale je, že od ukončení hovoru se mnou mluvila s dětmi z mého hlediska zcela nezávadně, zmíněných slovních obrátů již nepoužila ani jednou. Jestli si to vynahradila později, to ovšem nevím.

Na tuto příhodu si často vzpomenu, když podobným způsobem slyším hovořit i jiné lidi; někteří jsou dokonce častými návštěvníky kostela a bohoslužeb. Považují to, podobně jako zmíněná soudružka, za pouhou frázi, nic neznamenantící úsloví, a vůbec je nenapadá, že překračují druhé Boží přikázání z Desatera.

Před časem jsem tuto příhodu vyprávěl jednomu z přátel, kterému také vadí tento zlovyk u lidí, jinak nám svým smýšlením docela blízkých. Řekl mi, že on si to vyřešil po svém tak, že vždy, když někoho zaslechne brát Boží jméno nadarmo, v duchu pronese např. pozdrav „Chvála Kristu“, nebo jinou podobnou myšlenku směřující k Boží oslavě. Myslím, že je to nápad docela vhodný k následování, že ?

DŠ

Sv. Jan Sarkander

kněz, mučedník - památka 6. května

Narodil se r. 1576 ve Skoczově (tehdy v Těšínském Slezsku, které bylo částí Habsburské monarchie, nyní Polsko) jako syn měšťana. Po otcově smrti se ve věku 12 let s matkou odstěhoval do moravského Příbora. Tam navštěvoval farní školu. Pak studoval v Olomouci u jezuitů. Pak přešel na univerzitu do Prahy a v r. 1602 dosáhl bakalářského stupně.

Tehdy se rozhodl pro kněžské povolání. Teologii vystudoval ve Štýrském Hradci. V r. 1607 byl v Brně vysvěcen na kněze. Během jedenácti let působil úspěšně v šesti farnostech olomoucké diecéze (Olomouc ještě nebyla sídlem arcidiecéze a diecéze zahrnovala celou Moravu). Poslední byla farnost v Holešově, kam ho povolal Ladislav z Lobkovic, zemský místodržící a věrný katolík, který ho podporoval. Jeho odpůrcem byl vlivný nekatolík Václav Bítovský z Bystřice.

Pak ale nastaly zlé časy. Vypuklo české povstání proti Habsburkům, jehož příčiny byly náboženské i mocenské. Lobkovic i olomoucký kardinál Dietrichstein byli uvězněni, stejně tak jako olomoučtí kanovníci a další katoličtí kněží. Jezuité byli vypovězeni. Sarkander se nejdříve ukrýval, pak se rozhodl, že splní svou dávnou touhu navštívit svatyni Matky Boží Čenstochovské. V Polsku pobyl několik měsíců. Pak byl Lobkovicem povolán zpátky do Holešova.

V únoru 1620 vtrhlo na Moravu polské vojsko a pustošilo zejména nekatolická panství. Když se blížili k Holešovu, shromáždil Sarkander obyvatele a vyšel v průvodu s Nejsvětější Svátostí polským žoldněřům naproti. Ti ušetřili Holešov a šli dále.

Tato událost se stala důvodem k obvinění Jana Sarkandera z toho, že přivedl polské vojsko na Moravu. Brzy na to byl uvězněn v olomouckém žaláři. Začaly výslechy, v nichž nově jmenovaní soudci žádali, aby se přiznal a aby vyzradil zpovědní tajemství Ladislava Lobkovice. Sarkander vinu odmítl a řekl, že zpovědní tajemství nikdy nezradí. Výslechy pokračovaly a k zlomení vězně bylo použito mučení. Mučen byl několikrát velmi krutě a za měsíc po posledním výslechu Sarkander na jeho následky zemřel 17. března 1620.

Na Moravě začal být velice brzy uctíván jako mučedník a tato úcta je tam stále živá. Byl blahověstěn papežem Piem IX. dne 6. května 1859. Ten den se světí jeho památka. Jeho tělo je pohřbeno v olomoucké katedrále. Svatořečení Jana Sarkandera papežem Janem Pavlem II. v Olomouci jsme byli svědky 21. května 1995.

Podle pramenů na Internetu (Cath. Encycl., cath. forum, vatican.va).

M.P.

Další pohledy na víru

(nahlédnutí do Kompendia katechismu katolické církve)

101. V jakém smyslu je celý Kristův život tajemstvím?

Celý Kristův život je událostí zjevení. Co je na jeho pozemském životě viditelné, to přivádělo k jeho *neviditelnému tajemství*, především k *tajemství jeho božského synovství*. „Kdo viděl mne, viděl Otce“ (Jan 14,9). Mimoto i spása je zcela plodem kříže a zmrtvýchvstání, celý

Kristův život je *tajemstvím spásy*, protože všechno, co Ježíš dělal, říkal a trpěl, bylo zaměřeno na spásu člověka padlého hříchem, na jeho návrat k původnímu povolání Božího dítěte.

102. Jak byla připravována Ježíšova tajemství?

Především dlouhým, mnoho staletí trvajícím obdobím očekávání Mesiáše, které znovu prožíváme při slavení adventní liturgie. Bůh, kromě nejasného očekávání, které probouzel i v srdcích pohanů, připravoval příchod svého Syna prostřednictvím Staré smlouvy až po Jana Křtitele, který je posledním a největším z proroků.

103. Co učí evangelium o *tajemstvích* Ježíšova narození a dětství?

O *vánocích* se nebeská sláva projevuje ve slabém dítěti; Ježíšova *obřízka* (Lk 2,21) je znamením jeho příslušnosti k hebrejskému lidu a předobrazem našeho křtu; *zjevení Páně* je představením Krále-Mesiáše Izraele všem národům; při *obětování v chrámě* přichází v Simonovi a Anně celé očekávání Izraele *vstříc* svému Spasiteli; *útěk do Egypta* a zavraždění neviňátek (Mt 2,13)n ukazují, že celý Kristův život bude ve znamení pronásledování; jeho *návrat z Egypta* připomíná exodus a představuje Ježíše jako nového Mojžíše: pravého a definitivního osvoboditele.

104. Čemu nás učí Ježíšův skrytý život v Nazaretě?

Během svého *skrytého života* v Nazaretě zůstává Ježíš skryt v mlčení obyčejného života. Umožňuje nám tak, abychom s ním byli spojeni ve svatosti všedního života, který je utvářen modlitbou, prostotou, prací a rodinnou láskou. Ježíšova poslušnost vůči Marii a Josefovi, jeho pěstounovi, je obrazem jeho synovské poslušnosti vůči Otci. Maria a Josef svou vírou přijímají Ježíšovo tajemství, i když je vždy plně nechápou.

Poznáváme naše farníky

V dubnu oslavila 80 let života **paní Jiřina Hynková**. Ženy často zůstávají ve stínu svých (i jiných) mužů, ale jejich nenápadné práce a modlitby jsou jistě vysoce ceněny Pánem Nejvyšším.

Naše jubilatka je toho příkladem. Představujeme ji jako skromnou ženu, pravidelně sedající při bohoslužbách u sv. Jana Nep. ve třetí lavici levé strany. Dříve s manželem, nyní na témže místě léta sama. Dílo jejích rukou všichni máme před očima celý advent – krásný adventní věnec s láskou pro tuto dobu pravidelně připravuje. Patří jí náš dík spolu s přáním zdraví mysli i těla a ochrany Boží do dalších let.

Vydává:
Redakční rada:
Uzávěrka:
Náklad:
Internet:

Římskokatolická košířská farnost v Praze 5
P. Lohelius Klindera, Th.D., S. Dobeš, M. Práger
15. každého měsíce *Tech. red.:* J. Brůček
170 výtisků **Č.ú.: 125708379/0800**
<http://kosirska.farnost.cz> **Neprodejné**